

РІШЕННЯ

Вченої ради Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна з питання: «Про затвердження Положення про науково-дослідну частину Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна в новій редакції»
від 28 серпня 2023 року, протокол № 13

Заслухавши інформацію проректора з науково-педагогічної роботи Антона ПАНТЕЛЕЙМОНОВА стосовно необхідності внесення змін до Положення про науково-дослідну частину Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, на підставі підпункту 22, пункту 13.2 Статуту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, Вчена рада ухвалила:

1. Затвердити Положення про науково-дослідну частину Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна в новій редакції (додаток 1).

2. Визнати Тимчасове положення про науково-дослідну частину Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, затверджене рішенням Вченої ради від 26.06.2023 (протокол № 10) та введене в дію наказом від 29.06.2023 р. №0114-1/273, таким що втратило чинність із дати введення в дію положення, затвердженого пунктом 1 цього рішення.

Відповідальний: проректор з науково-педагогічної роботи Антон ПАНТЕЛЕЙМОНОВ.

Термін виконання: до 04 вересня 2023 року

Голова Вченої ради

Тетяна КАГАНОВСЬКА

Учений секретар

Олена ФРІДМАН

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО НАУКОВО-ДОСЛІДНУ ЧАСТИНУ
ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА

I. Загальні положення

1.1. Науково-дослідна частина є науковим структурним підрозділом Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (далі – Університет), який функціонує відповідно до Статуту Університету і цього Положення та підпорядковується профільному проректору (далі Проректор), який визначається його посадовими обов'язками згідно з наказом Ректора.

1.2. Офіційна назва.

1.2.1. Повна назва: Науково-дослідна частина Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

1.2.2. Скорочена назва: НДЧ.

1.2.3. Назва англійською мовою: Research Department of V.N. Karazin Kharkiv National University.

1.3. Положення про НДЧ (далі – Положення) визначає основні завдання та функції, структуру, організацію наукової, науково-технічної діяльності, права, порядок взаємовідносин з іншими структурними підрозділами Університету, а також порядок реорганізації НДЧ.

1.4. Положення розроблене на підставі Законів України «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про інноваційну діяльність», «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки», Переліку платних послуг, які можуть надаватися закладами освіти, іншими установами та закладами системи освіти, що належать до державної та комунальної форми власності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 року № 796, Переліку платних послуг, які можуть надаватися бюджетними науковими установами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 липня 2003 року № 1180, Наказу Міністерства освіти і науки від 26.09.2005 р. №557 «Про впорядкування умов оплати праці та затвердження схем тарифних розрядів працівників навчальних закладів, установ освіти та наукових установ», Статуту Університету та інших нормативно-правових актів.

1.5. НДЧ є науковим структурним підрозділом, що входить до складу Університету, користується правами і виконує обов'язки, пов'язані з її діяльністю.

1.6. У своїй діяльності НДЧ керується законодавством України, наказами та нормативними документами Міністерства освіти і науки України, Статутом Університету, Положенням про порядок формування, планування та використання непрямих (загальновиробничих) витрат на проведення наукових досліджень, наукових робіт, розробок, грантових проєктів та послуг у сфері

наукової та науково-технічної діяльності за КПК 2201040 «Наукова і науково-технічна діяльність закладів вищої освіти та наукових установ» у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна», затвердженого наказом від 29.11.2022 №0113-1/668 «Про введення в дію рішення Вченої ради Університету від 25.11.2022 року (протокол № 18)», цим Положенням, наказами та розпорядженнями Ректора і Проректора, стандартами та іншими нормативними документами, які регламентують наукову, науково-технічну та інноваційну діяльність.

1.7. Очолює роботу НДЧ Проректор. Проректор безпосередньо здійснює керівництво діяльністю НДЧ, узгоджує плани робіт наукових структурних підрозділів, за погодженням з Науково-технічною радою готує пропозиції щодо розподілу між ними обсягу фінансування, матеріально-технічних ресурсів. Проректору безпосередньо підпорядковуються керівники наукових структурних підрозділів, які входять до складу НДЧ відповідно до організаційної структури Університету. Проректор щороку звітує про діяльність НДЧ.

1.8. Місце знаходження НДЧ: майдан Свободи 4, 61022, м. Харків, Україна.

1.9. У цьому Положенні терміни вживаються у значенні, наведеному у Цивільному кодексі України, Кодексі законів про працю України, Законах України “Про наукову і науково-технічну діяльність” та “Про вищу освіту”.

1.10. Положення розміщують в електронному вигляді на офіційному сайті Університету.

II. Завдання та функції НДЧ

2.1. Основне завдання наукової та науково-технічної діяльності Університету полягає в одержанні нових наукових знань у процесі виконання фундаментальних, прикладних і пошукових наукових досліджень; використанні та практичному впровадженні в освітній процес, виробництво та сферу послуг наукових результатів; сприянні якісній підготовці фахівців, наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації; підтримці, розвитку та комерціалізації нових видів техніки, матеріалів тощо для забезпечення інноваційного розвитку суспільства та економіки держави; розв’язанні комплексних задач у сфері наукового, високотехнологічного розвитку; підвищенні обороноздатності та безпеки держави.

2.2. Головними функціями діяльності НДЧ є:

2.2.1. У напрямі реалізації перспективних завдань:

- Забезпечення проведення внутрішньоуніверситетських етапів конкурсів проєктів наукових досліджень, виконання науково-технічних (експериментальних) розробок та супроводження підготовки матеріалів для участі у наступних (зовнішніх) етапах конкурсів.

- Реалізація безперервного циклу наукової та науково-технічної діяльності – від фундаментальних досліджень до впровадження науково-

технічних розробок у практику та в освітній процес. Одержання конкурентоспроможних наукових і науково-прикладних результатів.

- Сприяння формуванню сучасного наукового кадрового потенціалу, здатного забезпечити розробку та впровадження інноваційних наукових розробок, підтримка творчої діяльності учасників наукового процесу, використання отриманих наукових результатів в освітньому процесі.
- Збереження та розвиток наукової інфраструктури, підтримка існуючих і перспективних наукових шкіл.
- Надання послуг у сфері наукової та науково-технічної діяльності, проведення наукової та науково-технічної експертизи згідно з законодавством.
- Розв'язання комплексних задач у сфері перспектив наукового, науково-технічного розвитку Університету, розкриття дослідницького потенціалу його діяльності, сприяння покращенню позицій Університету серед закладів вищої освіти України, максимальне наближення до основних характеристик Університету світового класу та створення передумов для входження до 500 кращих університетів світу за визнаними міжнародними рейтингами.

2.2.2. У напрямі планування та організації наукових досліджень:

- Організація і контроль за виконанням фундаментальних і прикладних науково-дослідних робіт (далі – НДР) та розробок із природничих, математичних, технічних, соціально-економічних, біологічних, охорони здоров'я і гуманітарних напрямів, які є пріоритетними для розвитку науки і техніки, а також створення та впровадження нових конкурентоспроможних теорій, концепцій, методів, видів техніки, матеріалів тощо для забезпечення інноваційного розвитку суспільства.
- Координація виконання в установленому порядку НДР, які виконуються за рахунок загального та спеціального (госпдоговірні роботи, гранти НФДУ, міжнародні проєкти, гранти тощо) фондів державного бюджету.
- Забезпечення підготовки та укладання договорів на виконання наукових робіт у встановленому порядку;
- Забезпечення розробки технічних завдань (технічних умов, технічних вимог тощо) відповідно до ДСТУ, інших документів, які є підставою для укладання договорів на виконання НДР.
- Проведення експертної оцінки результатів виконання НДР.
- Забезпечення відповідності застосованих в Університеті засобів і методів вимірювань, розробленої науково-технічної, конструкторської та технологічної документації вимогам державних стандартів, технічних умов та інших нормативних документів.
- Координація діяльності структурних підрозділів Університету з подання пропозицій про участь науковців Університету в складі конкурсних

комісій, експертних рад тощо, до компетенції яких належить конкурсний відбір НДР.

- Забезпечення своєчасної державної реєстрації наукових робіт, які цього потребують, в Українському інституті науково-технічної експертизи та інформації.

- Формування Тематичного плану наукових досліджень та розробок Університету, погодження його в Міністерстві освіти і науки України, впровадження заходів для його виконання.

- Організаційне забезпечення процесу звітування перед органами управління і статистики за напрямками діяльності НДЧ.

- Здійснення заходів, спрямованих на підвищення публікаційної активності науково-педагогічних і наукових працівників Університету (видання монографій і навчальних посібників; наукові публікації у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз даних Scopus та Web of Science тощо).

- Сприяння створенню та розвитку в Університеті періодичних фахових наукових видань та сприяння їх включенню до міжнародних наукометричних баз даних.

- Організація та технічний супровід подачі матеріалів для участі працівників у конкурсах на отримання премій, стипендій тощо.

- Участь у створенні нових і модернізації діючих наукових лабораторій у складі структурних підрозділів Університету.

2.2.3. У напрямі інформаційного забезпечення наукових досліджень:

- Сприяння доступу науковців до провідних наукометричних баз даних, ресурсів відкритого доступу тощо.

- Популяризація результатів наукових досліджень шляхом організації виставкової діяльності, розповсюдження інформації про результати наукових досліджень через видання рекламно-інформаційної продукції, організацію та проведення ділових зустрічей для сприяння впровадженню результатів наукових досліджень у виробництво, забезпечення координації взаємодії вчених Університету з виконавчою владою та місцевим самоврядуванням.

- Організація взаємодії та підтримка Центральної наукової бібліотеки.

- Організація системного обліку науково-технічної продукції виконавців НДР та науково-педагогічних працівників університету.

- Сприяння в отриманні програмного забезпечення та ліцензій на його використання для виконання НДР.

2.2.4. У напрямі взаємодії наукових досліджень, освітнього процесу та виробництва:

- Залучення молоді до наукової роботи спільно з Науковим товариством студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених Університету.

- Сприяння активному використанню матеріально-технічної бази НДЧ молодими вченими, студентами, аспірантами та докторантами для проведення наукової роботи, виконання курсових і дипломних робіт, виробничої практики.

- Здійснення заходів, спрямованих на розвиток інноваційної та винахідницької діяльності, впровадження результатів наукових досліджень і розробок.

- Розвиток різних форм наукової співпраці (зокрема, міжнародної) з іншими закладами вищої освіти, науково-дослідними інститутами та науковими установами НАН України, іншими науковими установами та організаціями для розв'язання наукових проблем, впровадження результатів наукових досліджень, розробок тощо.

- Співпраця з Управлінням міжнародних відносин Університету у напрямку міжнародного наукового співробітництва, залучення до співпраці закордонних замовників та інвесторів, укладання та виконання угод про співпрацю із закордонними університетами, науковими установами, центрами, лабораторіями, фірмами, фондами тощо на проведення досліджень і розробок, залучення коштів закордонних замовників і міжнародних фондів і грантів для фінансування наукової та науково-технічної діяльності в Університеті.

- Організація та методичне супроводження процесу захисту прав інтелектуальної власності, обліку та моніторингу публікаційної активності працівників Університету.

- Проведення наукових і науково-технічних експертиз, експертних досліджень, надання наукових, науково-консультаційних і науково-технічних послуг згідно з чинним законодавством.

- Організаційне та методичне керівництво винахідницькою й патентно-ліцензійною роботою, захист пріоритету результатів наукових досліджень, оформлення заявок на передбачувані винаходи (відкриття);

2.2.5. У напрямі підвищення кваліфікації кадрів:

- Направлення наукових працівників на стажування до вітчизняних і закордонних університетів і дослідницьких чи виробничих установ.

2.2.6. У напрямі реалізації, організації праці та фінансування НДР:

- Своєчасне проходження державної атестації відповідно до Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність".

- Розробка необхідної нормативно-правової та нормативно-технічної документації для регламентації й регулювання наукової, науково-технічної діяльності Університету та впровадження її у практику.

- Підготовка та узгодження в установленому порядку кошторисів видатків на виконання наукових робіт.

- Контроль за надходженнями та фактичними витратами коштів, які отримані для фінансування науково-дослідних робіт та розробок.

- За поданням наукових керівників НДР: формується проєкт штатного розпису НДР, вносяться пропозиції щодо встановлення надбавок і доплат, а також преміювання наукових працівників та інших виконавців НДР, за умови наявності економії фонду заробітної плати.
- Формування фонду стандартів, технічних умов, методик вимірювань та іншої нормативно-технічної документації, яка регламентує наукову, науково-технічну діяльність Університету. Нормоконтроль звітів НДР, технічних завдань, методик та іншої нормативно-технічної документації, створеної за результатами виконання НДР.
- Сприяння у формуванні наукових проєктів для участі у міжнародних, державних та іншого рівня конкурсах і проєктах (Горизонт Європа, DAAD, Національний фонд досліджень України та ін.).
- Надання консультативної та методичної допомоги науковим підрозділам для забезпечення відповідності міжнародним стандартам системи менеджменту якості.
- Організація та забезпечення обліку та перевірки засобів вимірювальної техніки.
- Організація атестації та ліцензування лабораторій.
- Сприяння в організації та проведенні закупівлі матеріалів, обладнання та послуг для успішного виконання НДР.

III. Структура НДЧ

3.1. Організаційне забезпечення та ведення діловодства НДЧ покладається на Ученого секретаря НДЧ.

3.2. Для формування науково обґрунтованої єдиної науково-технічної політики Університету, спрямованої на забезпечення розвитку його науково-технічного потенціалу, впровадження у виробництво новітніх досягнень науковців Університету, реалізацію відповідних завдань Стратегії розвитку Університету та координації наукової діяльності Університету утворюється Науково-технічна рада (далі – НТР). Склад, функції, повноваження НТР визначаються окремим положенням, яке затверджується Вченою радою Університету та вводиться в дію наказом Ректора.

3.3. До структури НДЧ входять такі структурні підрозділи:

- Центри;
- Служби;
- Відділи.

Центри, служби і відділи НДЧ утримуються за рахунок непрямих видатків відповідно до Положення про порядок формування, планування та використання непрямих (загальновиробничих) витрат на проведення наукових досліджень, наукових робіт, розробок, грантових проєктів та послуг у сфері наукової та науково-технічної діяльності.

3.4. До складу НДЧ входять науково-дослідні інститути, науково-дослідні лабораторії, інші наукові структурні підрозділи, які діють на кафедрах, факультетах, в інститутах тощо. Діяльність кожного з цих підрозділів регламентується окремим Положенням.

3.5. Основною формою організації наукової та науково-технічної діяльності в НДЧ є науковий (науково-технічний) проєкт (далі Проєкт) – комплекс заходів, пов'язаних із забезпеченням виконання та безпосереднім проведенням наукових досліджень та (або) науково-технічних розробок з метою досягнення конкретного наукового або науково-технічного (прикладного) результату.

3.6. Кожен Проєкт, прийнятий до виконання в Університеті, повинен бути включений до Тематичного плану наукових досліджень і та розробок Університету. Кожен Проєкт виконується на підставі Технічного завдання, Кошторису та Штатного розпису, які розробляються науковим керівником Проєкту, узгоджуються з відповідними службами і відділами Університету та затверджуються Проректором.

3.7. Для виконання Проєктів на кафедрах, факультетах, в інститутах тощо утворюються тимчасові наукові колективи на чолі з науковим керівником, які відносяться до складу НДЧ на підставах трудових договорів у межах наявного фінансування відповідних Проєктів.

IV. Організація наукової, науково-технічної діяльності

4.1. НДЧ здійснює наукову, науково-технічну діяльність, спрямовану на виконання Тематичного плану наукових досліджень та розробок, замовлення на які здобуті на конкурсній основі науковими колективами або окремими науковцями згідно з національними, державними, регіональними, міжнародними, міжгалузевими та іншими програмами, проєктами, розробками тощо та на підставі господарських договорів; планує проведення та виконання наукових досліджень у межах робочого часу науково-педагогічних працівників; проводить внутрішню експертизу Проєктів та експертну оцінку результатів проміжних та заключних Анотованих звітів.

4.2. Тематичний план наукових досліджень і розробок, які виконує Університет за рахунок коштів державного бюджету, формується відповідно до нормативних документів Міністерства освіти і науки України, рішень НТР, учених рад факультетів та інших наукових структурних підрозділів.

4.3. До виконання Проєктів в Університеті можуть бути залучені наукові, науково-педагогічні, педагогічні, інженерно-технічні та інші працівники Університету, особи, що навчаються, провідні фахівці інших установ та організацій.

4.4. Трудові відносини наукових, науково-педагогічних та інженерно-технічних працівників визначаються законодавством України, зокрема законами

“Про наукову і науково-технічну діяльність”, “Про вищу освіту”, Кодексом законів про працю України.

4.5. Виконання Проєктів проводиться виконавцями на умовах Строкового трудового договору. Виконавці Проєктів можуть працювати на умовах сумісництва у вільний від основної роботи час із оплатою згідно з законодавством, в тому числі за цивільно-правовими договорами. Термін дії трудового договору встановлюється за погодженням сторін, і не може перевищувати терміну виконання Проєкту. Термін виконання НДР визначається Проєктом, реєстраційною карткою Українського інституту науково-технічної експертизи та інформації, Технічним завданням та обсягом фінансування.

4.6. Організацію та безпосереднє керівництво виконанням Проєктів здійснюють наукові керівники.

4.7. Для Проєктів, які фінансуються Міністерством освіти і науки України або грантових проєктів Національного фонду досліджень України, науковим керівником виступає науковий або науково-педагогічний працівник, якій був зазначений у відповідному запиті на фінансування.

4.8. Для усіх інших Проєктів, науковим керівником виступає працівник Університету, зазначений у договорі (контракті). Якщо конкретне прізвище не вказано, науковий керівник призначається Проректором за поданням керівника структурного підрозділу, де буде виконуватись Проєкт.

4.9. Зміна наукових керівників Проєктів здійснюється в установлених законом випадках, як правило, із числа співавторів запитів, з дозволу замовника робіт (розпорядника коштів вищого рівня). Покладання обов’язків наукового керівника здійснюється рішенням НТР за поданням Вченої ради структурного підрозділу, в якому виконується Проєкт.

4.10. При виконанні Проєкту за поданням наукового керівника може бути призначено відповідального виконавця Проєкту. На час відсутності наукового керівника його функції, права і обов’язки покладаються на відповідального виконавця.

4.11. Безпосереднє виконання Проєкту проводиться, як правило, в тому структурному підрозділі Університету, яке є основним місцем роботи наукового керівника Проєкту. Керівник НДР підпорядковується безпосередньо керівнику структурного підрозділу, у якому виконується НДР, а в рамках планування, звітування та дотримання фінансової дисципліни при виконанні НДР – Проректору.

4.12. Науковому керівнику безпосередньо підпорядковуються виконавці Проєкту в межах виконання його завдань.

4.13. Планування витрат на виконання Проєкту здійснюється науковим керівником спільно з відповідальним працівником НДЧ відповідно до фінансового обґрунтування, яке відображено в зведеному кошторисі Проєкту.

4.14. Науковий керівник визначає кваліфікацію та кількість штатних одиниць виконавців НДР, необхідну для виконання Проєкту, що в подальшому відображаються в штатному розписі НДЧ.

4.15. Прийняття на роботу наукових працівників здійснюється на конкурсних засадах крім випадків, передбачених законодавством України.

Порядок проведення конкурсу на заміщення вакантних наукових посад регулюється окремим Положенням

4.16. Вакантні посади наукових працівників можуть заміщуватися науковими працівниками відповідної кваліфікації за строковими трудовими договорами до проведення конкурсного заміщення цих посад, але не довше, ніж на строк до одного року.

4.17. Обрані за конкурсом наукові працівники, з якими укладено контракт чи трудовий договір на строк, встановлений за погодженням сторін, що перевищує визначений між атестаційний період, проходять атестацію в установленому законодавством порядку.

4.18. Оплата праці наукових працівників та інших виконавців НДР здійснюється в межах виділених бюджетних асигнувань відповідно до законодавства України, нормативних документів МОН України, інших нормативно-правових актів України та нормативних документів Університету.

4.19. Проректор має право ініціювати преміювання працівників НДЧ відповідно до «Положення про преміювання» (пп. 3, 4 Додатку 4 Колективного договору. Преміювання виконавців Проєктів проводиться за поданням наукового керівника кожного Проєкту при наявності економії фонду заробітної плати.

4.20. Режим роботи та трудовий розпорядок працівників НДЧ регламентуються діючими правилами внутрішнього розпорядку Університету.

V. Права НДЧ

5.1. Представляти Університет у питаннях наукової, науково-технічної діяльності в установах, організаціях і на підприємствах.

5.2. Від імені Університету в установленому законодавством України порядку укладати договори на виконання НДР, а також надавати послуги у сфері наукової та науково-технічної діяльності.

5.3. Видавати нормативні документи та розпорядження, які є обов'язковими для виконання структурними підрозділами, підпорядкованими НДЧ.

5.4. Узгоджувати спільну діяльність з відповідними проректорами, деканами, директорами ННІ та НДІ й керівниками інших структурних підрозділів з питань організації наукових досліджень і проведення наукових Університетських заходів.

5.5. Вносити пропозиції до Статуту Університету та Колективного договору з питань, які регламентують наукову діяльність в Університеті.

5.6. Мати інші права, встановлені законодавством України.

VI. Взаємовідносини з іншими структурними підрозділами

6.1. НДЧ в межах своїх повноважень взаємодіє з іншими структурними підрозділами Університету з метою створення умов для провадження послідовної та узгодженої діяльності щодо строків, періодичності одержання та передачі інформації, необхідної для належного виконання завдань НДЧ.

6.2. Бухгалтерський облік, фінансова звітність, контроль щодо використання бюджетних асигнувань, юридичне, кадрове, матеріально-технічне забезпечення, господарське обслуговування НДЧ здійснюється бухгалтерською службою, юридичною службою, планово-фінансовим відділом, відділом кадрів, відділом постачання, господарчою службою, а також службами головного інженера, головного енергетика, головного механіка.

6.3. Міжнародне наукове та науково-технічне співробітництво забезпечується НДЧ спільно з Управлінням міжнародних зв'язків Університету.

6.4. Працівники НДЧ мають право на отримання від адміністрації Університету, інших структурних підрозділів, органів і посадових осіб Університету обсягу інформації, яка необхідна та достатня для належного виконання завдань НДЧ і здійснення запланованих заходів.

VII. Порядок реорганізації НДЧ

7.1. Реорганізацію НДЧ проводять у порядку, визначеному законодавством України та Статутом Університету.

7.2. Підставами для реорганізації НДЧ можуть бути:

- зміна пріоритетних напрямів і тематики наукових досліджень;
- істотні зміни обсягу фінансування держбюджетної тематики;
- зменшення кількості госпдоговірних науково-дослідних робіт, послуг у сфері наукової та науково-технічної діяльності, грантових проєктів, тощо.
- реорганізація ННІ, НДІ, факультетів, кафедр та інших наукових структурних підрозділів;
- інші чинники, які істотно змінюють умови та організацію наукової діяльності НДЧ.